

Стенографски дневник

на

2. заседание

Вторник, 26 декември 1950 г.

Открито в 15 ч.

Председателствувал подпредседателят Илия Радков

Секретари: Руска Варадинова и Господин Джелепов

СЪДЪРЖАНИЕ

Дневен ред
Разглеждане законопроекта на Народната република България за 1951 г.

Говорил: м-р К. Лазаров

стр.

41

(Точно в 15 ч. влиза председателят на Министерския съвет Вълко Червенков, посрещнат със ставане на крака и продължителни ръкопляскания)

Председателстващ Илия Радков: (Звъни) Другари и другарки народни представители! Присъствуват необходимото число народни представители. Откривам заседанието.

Преди да пристъпим към разглеждане на дневния ред на днешното заседание, Бюрото прави следното съобщение:

В Бюрото са постъпили следните законопроекти:

1. Законопроект за закриване на Министерството на труда и социалните грижи и преименуване на Министерството на народното здраве на Министерство на народното здраве и социалните грижи.

2. Законопроект за разделяне на Министерството на вътрешната търговия на две министерства: Министерство на вътрешната търговия и Министерство на доставките и хранителната промишленост.

3. Законопроект за изменение на чл. 2 от Закона за разделяне територията на републиката на окръзи и

4. Законопроект за изменение на чл. 50 от Закона за народните съвети.

Тия законопроекти ще бъдат отпечатани, раздадени на народните представители и поставени на дневен ред.

Пристъпваме към дневния ред на днешното заседание:

Разглеждане на законопроекта за бюджета на Народната република България за 1951 г.

Има думата министърът на финансите д-р. Кирил Лазаров да направи своето изложение по бюджета на Народната република България за 1951 г.

Министър Кирил Лазаров: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Министерският съвет на Народната република България представя за разглеждане и утвърждаване от Народното събрание проекта на единния бюджет за 1951 г., който отразява по-нататъшния стопански възход на нашето народно стопанство, успешното изпълнение на Димитровската петилетка благодарение на усилията на нашата героична работническа класа, нашите трудещи се селяни и народната интелигенция.

В същото време, когато американските империалисти, новите претенденти за световно господство, развиват бясна кампания за подготовка на нова световна война и вече преминаха към откритата агресия против корейския и великия китайски народ, страните на демократическия и антиимпериалистическия лагер начело с великия Съветски съюз са обзети от трескаво мирно строителство.

Народното стопанство на нашата Народна република България от ден на ден се развива с едно бързо темпо, нашата родна социалистическа промишленост ежегодно отбелязва нови и нови радостни успехи. Увеличава се неспирно промишлената продукция, разнообразява се нейното качество и асортимент. В редица клонове на промишлеността петгодишният държавен народностопански план ще бъде изпълнен в три и половина, четири години.

Нашето селско стопанство, въпреки няколко последователни сушави години също се намира в подем. Расте посевната

площ, увеличава се механизацията в селското стопанство, умножава се количеството на модерните селскостопански машини — тракторите, комбайните и другия селскостопански инвентар, подобрява се обработката на земята, повишават се добивите от селскостопанските култури. В нашето селско стопанство се извършва един дълбок прогресивен процес — бедните и средни селяни масово навлизат в трудовите кооперативни земеделски стопанства, особено в зърнените райони. Селското ни стопанство започва да преминава с бързи крачки на социалистически релси на развитие. Увеличава се броят на машинно-тракторните станции и държавните земеделски стопанства, разширява се и се подобрява тяхната работа.

Нашият транспорт също значително подобри своята работа. Расте от ден на ден стокооборотът.

Постоянният подем на нашата икономика и ръстът на стокооборота създават условия за едно систематическо подобрене материалното и културното положение на трудещите се градски и селски маси на Народната република България.

Наред с това народната власт ежегодно влага огромни средства за капитално строителство. Всяка година се пускат в строй нови заводи, фабрики, електроцентрали, училища, болници и т. н.

Върху базата на тези безспорни успехи по изпълнението на петгодишния държавен народностопански план се укрепва и финансовото и банковото строителство на Народната република България. Ние можем смело да кажем, че българският лев представлява сега по-крепка и по-устойчива валута, отколкото преди. Контролата чрез лева все повече и повече се внедрява в нашето стопанство.

Върху основата на постигнатите стопански и финансови успехи се изгражда непохватното единство на българския народ под знамето на славната Българска комунистическа партия и нейния Централен комитет начело с нашия любим генерален секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия и министър-председател д-р. Вълко Червенков. (Бурни ръкопляскания)

Всички тези стопански, финансови и политически завоевания нашият народ и нашата народна република достигнаха благодарение на постоянната, неограничаема и безкористна помощ на Съветския съюз и на нашия велик вожд и учител Йосиф Висарионович Сталин. (Всички стават и продължително ръкопляскаат).

Другарки и другари народни представители! Преди да се спра върху единния бюджет на Народната република България за 1951 г., считам за необходимо да осветля предварителните резултати от изпълнението на бюджета за 1950 г. и изпълнението на бюджета за 1949 г.

Изпълнението на бюджета за 1950 г. се осъществяваше на основата на успешното изпълнение и преизпълнение на народностопанския план за 1950 г., което се дължи на голямата организаторска работа и умелото ръководство на Партията и Правителството, изключителния трудов ентузиазъм на работническата класа и всички трудещи се в нашата страна и непрекъснатата щедра братска и безкористна помощ на нашия двоен освободител — великия Съветски съюз.

Развитието на народното стопанство на Народната република България през 1950 г. е вървяло под знака на предсрочното изпълнение на петгодишния народностопански план. Така, достигнатият уровень на промишленото производство през 1950 г. зна-

чително превъзхожда уредбата, утвърден за 1950 г. по петгодишния план. В сравнение с 1949 г. общата промишлена продукция включително продукцията на местната промишленост, по предварителни данни ще се увеличи с 23,3%.

Производството на памучни тъкани през 1950 г. е близо три пъти повече, отколкото през 1939 г. и се равнява на производството на памучни тъкани през 1936, 1937 и 1938 г., взети заедно. Производството на вълнени тъкани е почти два пъти повече, отколкото през 1949 г. Произведената електроенергия е повече от цялото производство на петте предвоенни години — 1933—1937 г.

Развитието на нашата социалистическа промишленост се характеризира още с усвояването и разширяването на производството на нови видове машини, съоръжения, изделия, разширяване на асортименти на стоките за широко потребление и повишаване качеството на продукцията.

Особено големи успехи през 1950 г. се постигнаха в областта на селското стопанство. През 1950 г. ние бяхме свидетели на масово преминаване на бедните и средните селяни към кооперативната форма на обработване на земята чрез трудово-кооперативните земеделски стопанства, които представляват при сегашния етап от нашето развитие по пътя към социализма основна форма за социалистическото преустройство на селското стопанство.

Докато в началото на 1950 г. в нашата страна имаше 1605 трудово-кооперативни земеделски стопанства със 161 000 домакинства с 5,5 млн. дка кооперирана земя, то на 1 ноември т. г. ние имаме 2562 трудово-кооперативни земеделски стопанства с 525 171 кооперирани домакинства — 48% от селските стопанства в страната — и с кооперирана земя 20,7 млн. дка, или 43,6% от общата обработваема площ в страната.

Машинно-тракторните станции са извършили през 1950 г. 1,5 пъти повече работа, приведена в мека оран, отколкото през 1949 г. През 1950 г. се постигнаха големи успехи в производството и изкупуването на селскостопанската продукция благодарение укрепването на съюза между работниците и селяните, укрепването на държавната дисциплина въśród трудещите селяни и съзнателното им отношение към интересите на държавата.

На базата на увеличеното промишлено производство в производството на селскостопански продукти през 1950 г. се създадоха благоприятни условия за засилване на стокооборота. През 1950 г. народното правителство предприе решителни мерки за увеличаване пазарните фондове на стоките за широко потребление.

Ръстът на промишленото производство и значителното оживление на стокооборота бяха обслужвани през 1950 г. значително по-добре от железопътния, водния и автомобилния транспорт, който преизпълни плановете си за превозите за 1950 г., а в сравнение с 1949 г. даде едно увеличение на превозите за стоките с 10%.

През 1950 г. в нашата страна се продължи с още по-бърз темп новото строителство на промишлени предприятия, училища, културни учреждения, производствени сгради в трудово-кооперативни земеделски стопанства, държавните земеделски стопанства и машинно-тракторните станции и бяха въведени в действие голям брой нови обекти, като: егернитов завод, авторемонтния завод в София „Вълко Червенков“, авторемонтния завод в Пловдив „Васил Коларов“, слабопотоков завод „Климент Ворошилов“, силнотокков завод, Никополско-беленската напоятелна система, стоманолеярни пещи, завод за дървообработване и много други.

Безспорните успехи в изпълнението на народностопанския план за 1950 г. са резултат преди всичко на огромната и непрекъснато увеличаваща се помощ, получавана от братския Съветски съюз, нашия съюзник и покровител, и лично от нашия любим вожд и учител великия Сталин. Работниците, трудещите селяни и трудовата интелигенция в нашата страна, сплотени около Комунистическата партия и Правителството, се включиха с невиджан ентузиазъм в социалистическото съревнование за предсрочно изпълнение на петгодишния народностопански план, усвоявайки новите прогресивни методи на работа въз основа на богатия съветски опит. Минните работници, за които Правителството полага непрестанни грижи, прилагат многозабойната система на широк фронт и цикличния метод, металните широко прилагат скоростния метод за рязане на металите, транспортните работници започнаха мощно движение на тежкотоначниците, шофьорите-стохиядници и пр. Из средата на работническата класа възникват все нови и нови рационализатори, новатори и др.

Големите успехи на стопанския фронт създадоха благоприятни условия за успешното изпълнение на единния държавен бюджет за 1950 г. Предварителните данни показват, че приходната част на бюджета за 1950 г. ще състави — без остатъците към началото на 1950 г. — 218,7 млрд. лв., а разходната — 207,6 млрд. лв., или бюджетът за 1950 г. ще приключи с едно повишение на приходите над разходите с 11,1 млрд. лв. вместо установеното по плана за 1950 г. повишение 9,2 млрд. лв., което означава по-нататъшното укрепване на нашата национална валута.

Успешното изпълнение на приходната част на бюджета за 1950 г. пада главно на основните приходи от народното стопанство — данък върху оборота и отчисленията от печалбите на стопанските предприятия.

Изпълнението на приходната част на бюджета за 1950 г. даде възможност да се обезпечи пълното и своевременно финан-

сиране на всички мероприятия, включително и редица нововъзникнали нужди, като допълнително финансиране на държавните земеделски стопанства и машинно-тракторните станции във връзка с разширяване на тяхната програма, образуване на държавен материален резерв, засилване на темпа на строежа на редица строителни обекти и пр.

Основната част от разходите и в 1950 г. се е насочвала за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия. Относителният дял на тези разходи продължава да нараства и ще състави по предварителните данни към 67% от общата сума на разходите. По предварителните данни за 1950 г. се очаква само за финансиране на капиталовложенията да се изразходват към 70 млрд. лв., или в повече от отчета за 1949 г. с 10 млрд. лв. Значително се увеличава в сравнение с 1949 г. финансирането на промишлеността с 49%, земеделието с 80% и т. н.

Обезпечено е създаването на държавен материален резерв. През 1950 г. се сложи началото на преустройството на бюджетната, данъчната и контролно-ревизионната работа на финансовите органи въз основа на богатия съветски финансов опит.

Изпълнението на разходната част на бюджета се провеждаше под знака на систематическа борба за строг режим на икономии на средства.

Другарки и другари народни представители! По отчета за изпълнението на бюджета за 1949 г., който предстои да бъде одобрен от Народното събрание, считам за необходимо да отбележа следното:

Бюджетът на Народната република България за 1949 г. е одобрен от Народното събрание с приходи и разходи на обща сума 152,6 млрд. лв., от които по републиканския бюджет 120,3 млрд. лв. приходи и 112,4 млрд. лв. разходи и по бюджетите на народните съвети — приходи 32,2 млрд. лв. и разходи 40,1 млрд. лв. със субсидия от републиканския бюджет в размер на 7,9 млрд. лв. Бюджетът за 1949 г. е бил съставен без повишение на приходите над разходите.

От отчетните данни е видно, че приходната част на бюджета в 1949 г. е изпълнена на сума 169,4 млрд. лв., а разходната — на сума 151,4 млрд. лв., или бюджетът е приключил с остатък от 17,9 млрд. лв., от които по републиканския бюджет 12,6 млрд. лв. и по бюджетите на народните съвети 5,3 млрд. лв.

Средствата на бюджета на Народната република България за 1947 г. се насочваха за финансирането на народното стопанство и повдигане културата и бита на трудещите се у нас.

Разходите за народното стопанство и социално-културни мероприятия са съставлявали по отчета за изпълнението на бюджета за 1949 г. към 59%. Средствата са насочвани главно за финансиране земеделието — 10 млрд. лв., промишлеността — 8,6 млрд. лв., народното здраве — 8 млрд. лв. и т. н.

Само за финансиране капиталовложенията през 1949 г. са изразходвани около 60 млрд. лв.

Проект на единния бюджет на Народната република България за 1951 г.

Другарки и другари народни представители! Единният бюджет на Народната република България за 1951 г. е съставен в съответствие с народностопанския план за 1951 г., задачите на който са: ускоряване темповете и ръста на промишленото производство; въвеждане в експлоатация в установените срокове нови производствени мощности и осигуряване пълното им използване; развитие и укрепване на трудово-кооперативните земеделски стопанства, машинно-тракторните станции и държавните земеделски стопанства като основа за увеличаване урожайността на селското стопанство и размера на селскостопанската продукция за снабдяване на индустрията със суровини и подобряване снабдяването на населението; увеличаване производителността на труда и снижение себестойността на продукцията; повдигане материалния и културния уровень на трудещите се в града и селото.

Народностопанският план за 1951 г. се характеризира със следните основни показатели:

Обемът на цялата промишлена продукция по неизменни цени 1939 г. ще нарасне през 1951 г. с 22,1%. Производството на по-важните видове промишлена продукция е определено за 1951 г. в сравнение с 1950 г. да нарасне, както следва: каменни въглища с 24,8%, електроенергия — с 36,6%, чугун — с 58,1%, тракторни плугове — с 90%, памучни тъкани — с 12,2%, вълнени тъкани с 10,5%, обувки — с 48,2%, захар — с 68,3% сапун — с 53,1%, сирене и кашкавал — с 33,3%, свинска мас — с 57,2% и т. н.

Едновременно и в още по-голяма степен през 1951 г. ще нарасне и държавният и кооперативен стокооборот общо с 18%. През 1951 г. ще бъдат пуснати в повече от 1950 г. в продажба за населението следните основни хранителни продукти и стоки за широко потребление: месо — 10%, свинска мас — 22,2%, растителни масла — 87,3%, ориз — 130,2%, макарони и фиде — 73,3%, сирене и кашкавал — 33,2%, яйца — 63,4%, памучни тъкани — 17%, вълнени тъкани — 39,6%, обувки — 36,5%, сапун — 63,3 и т. н.

Приведените цифри ярко подчертават непрекъснатите грижи, които Българската комунистическа партия и Народното правителство полагат за подобряване живота на нашия народ.

Общата продукция на селското стопанство ще нарасне през 1951 г. в сравнение с 1950 г. с 44,5%. Съставеният въз основа на народностопанския план единен бюджет на Народната

република България за 1951 г. е представен за одобрение от Народното събрание по приходите в размер на 271 700 000 000 лв. и по разходите в размер на 267 900 000 000 лв. Бюджетът е балансиран с повишение приходите над разходите в размер на 3 800 000 000 лв.

Общият обем на единния бюджет за 1951 г. в сравнение с бюджета за 1950 г., с допълнителния бюджет, нараства с 53 400 000 000 лв., или с 25%.

Основната част от средствата на единния бюджет за 1951 г. са насочени за финансиране на промишлеността, електрификацията, селското стопанство, транспорта, просвещението, здравеопазването, социалните грижи, комуналното стопанство.

Общата сума за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия по бюджета за 1951 г. съставлява 72,1% от всички разходи, с което се осигурява изпълнението на поставените от Партията и Правителството задачи в третата година на Димитровската петилетка.

През 1951 г. единният бюджет на Народната република България осигурява финансирането на по-нататъшното развитие на социалистическата индустрия и електрификация на страната, необходими средства за финансиране мероприятията, свързани със социалистическото преустройство на селското стопанство, осигуряване средствата за попълване на държавния материален резерв и непрекъснатото повишаване културно-битовото ниво на трудещите се, в осъществяване генералната линия на Българската комунистическа партия, начертана от безсмъртния вожд и учител на нашия народ Георги Димитров на V-ия исторически конгрес на Партията, за построяване икономическите и културни основи на социализма в нашата страна.

Бюджетът на Народната република България за 1951 г. се явява могъщо оръжие за подем на народното стопанство, за подобрене материалното и културното ниво на живота на трудещите се и за увеличаване богатствата на нашата страна.

Бюджетът за 1951 г. е бюджет на мирно строителство, който отразява усилията на нашия народ, освободен от капиталистическото потисничество и експлоатация, да си създаде едно цветущо бъдеще.

В същото време бюджетите на капиталистическите страни и техните сателити на Балканите — предателската Титова фашистка клика в Югославия, монархо-фашистка Гърция и реакционна Турция, представляват средство за експлоатация и потисничество на трудещите се и за подготвяне на нова световна война. Бюджетите на капиталистическите страни с пределна ясност разкриват експлоататорската природа на капитализма и присъщите на този строй дълбоки и непримирими класови противоречия.

Известно е, че бюджетът на Северноамериканските съединени щати за 1950 — 1951 г. отделя за военни разходи 76% от всички средства на бюджета, без да се смятат десетките милиарди долари, отпуснати в последно време за финансиране на военните авантюри във връзка с военната истерия, овладяла управляващите кръгове на Северноамериканските щати. Разширявайки неимоверно разходите за въоръжаване на собствената си страна, американските империалисти едновременно форсират милитаризацията и на маршализираните страни.

В Англия военните разходи за 1950 г. в сравнение с 1949 г. са се увеличили почти два пъти.

Във Франция средствата от бюджета за военни цели са се увеличили в 1949 г. в сравнение с 1946 г. повече от четири пъти, а в Италия военните разходи през бюджетната 1949 — 1950 г. съставляват една трета от бюджета.

Тито и неговата шайка, превръщайки Югославия в плацдарм за агресия срещу народните демокрации, през 1950 г. разходват от бюджета за военни разходи половината от общия обем на бюджета на Югославия.

Бюджетите на Турция и Гърция са превърнати във военни бюджети.

Ясното надпреварване във въоръженията от капиталистическите страни увеличава от година на година военните им разходи, довежда до непрекъснатото увеличаване на данъчните тежести на трудещите се в тези страни, а също до увеличаване на бюджетните дефицити и на държавните дългове. Така в Северноамериканските щати за 1950—1951 г. държавният дълг се е увеличил шест пъти повече в сравнение с 1939 г. Държавният дълг на Англия се е увеличил за същото време почти четири пъти. Известен е фактът, че турският бюджет за 1951 г. е съставен с дефицит от 233 000 000 турски лири, а на монархо-фашистка Гърция се очертава в размер над 400 милиарда драхми.

Данъците в сравнение с 1953 г. в Съединените американски щати нарастват почти осем пъти, в Англия — повече от четири пъти, във Франция — тринадесет пъти, като за 1951 г. се предвиждат нови 200 млрд. франка данъчни тежести.

В резултат на предателската политика на съседните нам страни, прикачени към колесницата на англо-американските империалисти, които безогледно използват техните ресурси за подготовка на нова война, стопанството на тези страни е доведено до състояние на пълна разруха, а трудещите се са изправени пред нечувана мизерия и глад.

Вярна на своите господари, Титовата шайка вече открито продава жизнените интереси на югославския народ. Титовци продадоха независимостта на Югославия на американските империалисти срещу 50 000 000 долара, които се изразходват под непосредствен контрол на специална американска мисия.

Даже дописникът на такъв вестник като „Ню Йорк хералд трибюн“ в Белград говори за пълната дезорганизация на произ-

водството и пазара в Титова Югославия. Югославският народ все повече се убеждава в предателската политика на Титовата банда и в катастрофалните последици от нея за югославското стопанство и започва да й оказва все по-решителна съпротива под най-различни форми.

Приходи на единния бюджет на Народната република България за 1951 г.

Другарки и другари народни представители! Приходите на единния бюджет за 1951 г. заедно с приходите на Държавния институт за обществено осигуряване са предвидени на обща сума 271 700 000 000 лв., от които по републиканския бюджет 222 000 000 000 лева и по бюджетите на народните съвети 31 400 000 000 лв.

От общата сума на приходите постъпленията само по три най-крупни приходи източници от народното стопанство — данък върху оборота, отчисления от печалбите на предприятията на самоиздръжка и приходите от машинно-тракторните станции, съставляват 157 800 000 000 лв., или 58%, от всички приходи, без да се смятат редица по-малки приходи от народното стопанство.

Ръстът на промишленото производство и стокооборота, за които бе споменато по-горе, дават възможност да се увеличи печалбите на държавните предприятия от републиканско значение от 41 100 000 000 лв. по плана за 1950 г. на 54 700 000 000 лв. по плана за 1951 г., или с 13 600 000 000 лв., от които за сметка на снижението на себестойността на продукцията 9 000 000 000 лв.

Големият относителен дял от приходите на народното стопанство показва, че своевременното и пълно постъпление на тези приходи има особено важно значение за непрекъснатото финансиране на мероприятията, предвидени в разходната част на бюджета за 1951 г.

Това изисква ръководителите на стопанските организации и всички трудещи се да засилят борбата за изпълнение и преизпълнение на плановите за производството и пласмента на продукцията, за подобрене качествените показатели на работата и с това да изпълнят своите задължения към бюджета.

През 1951 г. ниетрябва безусловно да изпълним указанията, дадени от председателя на Министерския съвет и генерален секретар на Българската комунистическа партия др. Вълко Червенков на съвещанието по изпълнението на плана през м. март т. г., а именно: „Задачата е да се поведе повседневна и всеобхватна упорита борба за изпълнение на плана във всеки клон на стопанството, във всеки окръг, във всяка околина, във всеки град, във всяко село, във всяко предприятие... нужно е, преди всичко, ръководителите и специалистите на стопанските министерства и ведомства, обединения, дирекции и предприятия да застанат начело на изпълнението на плана, да вземат в ръцете си борбата за изпълнението на плана.“

У нас все още се намират стопански ръководители, които не провеждат на дело докрай директивата на др. Вълко Червенков, дадена пред същото съвещание на всички ръководители: „Необходимо е, другари, жизнено необходимо е действително жестока икономия.“

Все още имаме случаи на лошо стопанисване и разхищение на материали и средства. Така в клона на предприятието „Земснаб“ — гр. Видин, поради нехайното отношение и лошо стопанисване е развалена 45 000 кг сортава царевича за посев, с което е нанесена щета на народното стопанство в размер на 523 000 лв. Държавното стопанско предприятие „Балкантурист“ край гр. Сталин е закупило гумена пътека за коридорите на хотела на стойност около 150 000 лв. След няколко месеца гумената пътека, която е напълно подходяща за плаж-хотел, е била сменена с нова пътека „персийски тип“ на обща стойност 2 500 000 лв. В същото предприятие през настоящата година поради нехайство са били доведени до негодно за употреба състояние вследствие на мухлясане експортни цигари за 641 500 лв.

В приходната част на бюджета се предвижда приход от държавни заеми на сума 10 000 000 000 лв.

Приходите от данъци от населението по бюджета за 1951 г. са предвидени в размер на 27 200 000 000 лв. Основният данък, събиран от населението, е данък върху общия доход, от който се предвиждат постъпления през 1951 г. 20 800 000 000 лв., установени въз основа на приетия през настоящата година нов Закон за данък върху общия доход.

Този закон е голяма данъчна реформа в облагането на населението и провежда прогресивно облагане в интерес на трудещите се против капиталистическите елементи в града и селото.

Трябва да се подчертае, че относителният дял на данъците, събирани от населението, съставлява от общата сума на приходите по бюджета за 1951 г. само 10% при 10,8% през 1950 г., т. е. едно намаление от около 1%.

През 1950 г. Правителството на Народната република България направи нова решителна крачка в опростяването на данъчната система и намаляване данъчните тежести на населението. Със Закона за данък върху общия доход се отмениха 14 местни данъци и такси — премахнаха се от 1 януари 1951 г. събираните досега от населението такси на глава домашно животно, данък върху килограм произведена оризова ариа, данък върху килограм произведен тютюн, таксите върху безмоторните превозни средства и други, с които бе облекчено населението от данъчни тежести в размер над 3 000 000 000 лв.

Големият ръст на приходната част на бюджета изисква, щото финансовите органи в страната да подобрят работата си за своевременното и пълно събиране на приходите, като изоставят стария фискално-бюрократичен метод на работа и се превърнат във финансови служители от нов тип. Финансовите служители са длъжни системно да анализират и контролират изпълнението на производствените и финансови планове на предприятията, да разкриват намиращите се в народното стопанство резерви с цел да мобилизират нови финансови ресурси за обезпечаване социалистическото строителство в нашата страна. Необходимо условие за постигане на тази задача е непрекъснатото повишаване квалификацията на финансовите служители въз основа на богатия съветски финансов опит.

Задълженията, които възникват пред всички нас — обществени и политически дейатели, финансови служители, стопански ръководители и всички граждани и гражданки в нашата страна, по изпълнението на приходната част на бюджета, изискват да помним дълбоко поучителните указания на нашия безсмъртен вожд и учител Георги Димитров при приемане бюджета на Народната република България за 1949 г.:

„Народните представители трябва да разяснят достъпно и разбрано на всички избиратели, на гражданите и гражданките в нашата Народна република какво представлява нашият единен бюджет сега, къде отиват приходите, къде отиват разходите. Те сами, както и организациите на Отечествения фронт, както и нашият печат, както и всички обществено-политически дейатели в нашата страна трябва да вземат мерки, щото да не останат данъкоплатци у нас, граждани и гражданки, които не изпълняват своя пръв дълг — да платят данъка си, за да няма недобори.“

Разходи на единния бюджет на Народната република България за 1951 г.

Другарки и другари народни представители! Разходната част на единния бюджет на Народната република България е съставена в пълно съответствие с народностопанския план за 1951 г. и съставлява с ДИОО 267 900 000 000 лв., от които по републиканския бюджет 218 200 000 000 лв. и по бюджетите на народните съвети 47 000 000 000 лв.

Основната част от разходите е предназначена за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия. В сравнение с утвърдения бюджет за 1950 г. (заедно с допълнителните бюджетни кредити) разходите за народното стопанство и социално-културни мероприятия нарастват с 34,7%. Относителният дял на тези разходи по бюджета нараства от 66,8% за 1950 г. на 72,1% за 1951 г.

В бюджета за 1951 г. за разходи на Министерството на народната отбрана се предвиждат кредити в размер на 20 600 000 000 лв., което съставлява 7,7% от всички разходи. Известно незначително увеличение на тези разходи се дължи на ръста на заплатата и подобрене на храната и облеклото на войската.

Както и в предишните години голяма част от средствата се предвижда да бъде разходвана за ново капитално строителство. Общият обем на капиталното строителство през 1951 г. е определен от Правителството на сума 78 300 000 000 лв., от които за сметка на бюджета кръгло 57 млрд. лв. Тези данни показват, че бюджетът е основният източник за финансиране на капиталовложенията.

Обемът на капиталовложенията от година на година нараства, като достига в 1951 г. 78 300 000 000 лв. освен 14 000 000 000 лв. за капиталовложения за трудово-кооперативните земеделски стопанства и обществените организации, което свидетелства за неотклонното изпълнение на задачите на Димитровската петилетка за индустриализация и електрификация на страната, механизация на селското стопанство и неговото коопериране и разширение на културно-битовото строителство. В резултат на тези огромни вложения на средства с всяка измината година в нашата страна изникват нови заводи, фабрики, електроцентрали, жп. линии, с което се увеличават производствените мощности в народното стопанство. Планът за капиталовложенията за 1951 г. предвижда завършването до края на годината на крупни обекти от национално значение, като азототоровия завод „ТЕЦ „Република“, ТЕЦ „Марица III“, котлостроителния завод „Георги Кирков“, завод за строителни машини „Червена звезда“, напонтелна система на Бръшлянската низина и редица други. Общо планът за 1951 г. предвижда пускането в експлоатация обекти на обща стойност 92 000 000 000 лв. Освен това планът предвижда усилен строеж на значителен брой големи обекти от общонационално значение, каквито са язовирите „Сталин“, „Росица“, „Георги Димитров“, металургичния, целулозния и содовия завод, предачна фабрика „Клемент Готвалд“, разширение на циментовия завод „Вулкан“ и др.

Тук му е мястото да кажем, че машините и съоръженията за нашите промишлени гиганти, които се завършват през 1951 г., се доставят от братския Съветски съюз, за което нашият народ ще му бъде вечно благодарен. (Ръкопляскания).

В плана за капиталовложенията за 1951 г. трябва да се споменат мероприятията за повдигане земеделското стопанство в Добруджа, като земеустройство, напояване и водоснабдяване, залесяване, електрификация и др.

Пускането в експлоатация на тези огромни обекти показва, че героичните усилия на трудещите се в нашата страна, на работническата класа, начело със славната Българска комунистическа партия, ръководена така умело от достойния продължи-

тел делото на Георги Димитров др. Вълко Червенков, от 9 септември се увенчават с успех. От ден на ден растат социалистическите производствени сили на нашата родина и се създава материална база за нейния стопански и културен разцвет.

Осъществяването на това невиджано по своя мащаб строителство у нас става с неопенимата помощ на братския Съветски съюз и лично на другаря Сталин. (Продължителни ръкопляскания).

Наред с големите постижения в областта на строителството трябва да се подчертае, че ние все още строим много скъпо. Стойността на осъществяваното у нас строителство продължава да бъде още висока в редица сектори. Високата стойност на строителството се явява преди всичко като резултат на неудовлетворителната работа на проектантските организации, които въпреки решенията и предупрежденията на Правителството продължават да допускат в проектите и сметките големи излишества и разкош, неоправдано разширение на производствените процеси, от гледна точка на технологическия процес, а така също неоправдано голям обем на зданията в сравнение с реалните нужди.

Друга не по-маловажна причина за високата стойност на строителството е неудовлетворителната организация на строително-монтажните работи, което довежда в много случаи до непълно използване капацитета на строителните механизми, до разпиляване на материали и неоправдан престой на работната ръка. Не са редки случаите на кръстосани превози на строителни материали, което оскъпява тяхната стойност. Много малко е направено и за снижение размера на административно-стопанските и други режийни разходи в строителството.

Правителството, като взема предвид наличието на казаните недостатъци в областта на строителството, счете за необходимо и възможно да установи снижение стойността на строително-монтажните работи през 1951 г. на 20%. Това ще даде възможност народното стопанство да осъществи икономии от 3 млрд. лв., което показва, че решението на Правителството има огромно народностопанско значение.

Изпълнението на тази задача задължава всички проектантски и строителни организации, както и самите инвеститори да мобилизират всички сили за постигане поевтиняването на строителството. В борбата за поевтиняването на строителството трябва да се включат и всички обществени, професионални и масови организации, а Българската инвестиционна банка да засили контрола върху строителството с оглед безусловното изпълнение на правителственото решение.

Трябва да се отбележи, че в бюджета за 1951 г. намира отражение голямата задача на социалистическото преустройство и механизация на нашето селско стопанство, във връзка с което финансирането на селското стопанство за сметка на бюджета нараства от 18 700 000 000 лв. през 1950 г. на 23 500 000 000 лв. през 1951 г., от които 10 000 000 000 лв. за капиталовложения. Освен това държавата предоставя чрез Българската инвестиционна банка средства за кредитиране строителството на трудовите кооперативни земеделски стопанства над 4 млрд. лева.

Особено внимание заслужават предвидените средства за финансиране работата и развитието на машинно-тракторните станции, които от 3 600 000 000 лв. през 1950 г. нарастват на 6 100 000 000 лв. във връзка с увеличаване количеството на машинно-тракторните станции и разширяване обема на тяхната работа. С оглед важността на механизирването на нашето земеделско стопанство Правителството предвижда развитието на мрежата на машинно-тракторните станции през 1951 г. с нови 20 станции, с които общата им бройка нараства на 115.

През 1951 г. се предвижда прираст на собствените оборотни средства на предприятията на самоиздръжка към 18 млрд. лв.

Грамадното значение, което имат собствените оборотни средства за изпълнението на производствената програма на стопанските предприятия, изисква разгръщането на сериозна борба за ускорение на тяхната обръщаемост. За тази цел всяко стопанско предприятие е длъжно да набележи цял ред организационно-технически мероприятия по съкращаване дължината на производствения процес, внедряването на стегнати норми по разхода на суровини, спомагателни материали, горива, енергия, да подри материално-техническото снабдяване и да организира своевременно пласмента на готовата продукция. Крайно време е да се разбере, че никога не е позволено и няма да бъде позволено да използва оборотните средства за създаване на ненужни запаси в ущърб на народното стопанство и за прикриване на лоша стопанска дейност.

Съществуват многобройни факти, установени при инвентаризацията, които сочат, че редица наши стопански ръководители още не са се проникнали от това съзнание. Така например в държавното търговско предприятие „Облекло и обувки“ — гр. Русе, стоят на склад от миналата година сукнени вносни шумпи за шапки на стойност 11,5 милиона лв.; в клоновете на „Нармаг“ в гр. Горна Оряховица, Плевен и Русе стоят запасни външни гуми за велосипеди на стойност 4,5 млн. лв., които могат да бъдат продадени за не по-кратко време от две години. В държавното индустриално предприятие „Верига“ са установени запаси 45 900 кг волски подкови, произведени през 1949 г., които не се пласират поради малките им размери и невъзможността да се подковава с тях добитъкът. В локомотивно-вагонния завод „Георги Димитров“ — София, са налице 36 465 кг нитове, които, като се има предвид средногодишният разход, представляват запас за 73 години. В държавното индустриално предприятие „Райко Дамянов“ — София, стоят на склад акумулатори

на стойност над 36 млн. лв. поради слаба грижа за гласмента им. Завод „Сталин“ — гр. Димитрово, се е запасил с електрична маса на сума 25 000 000 лв., достатъчна за производствената му дейност за 4 години; завод „Климент Ворошилов“ — София, се е запасил с инструментална стомана за 10 години и още редица други.

Финансиране на социално-културните мероприятия и управлението.

Голямата грижа на народната власт за непрекъснатото повишаване на културното ниво и за опазване здравето на народа е намерила отражение в разходната част на бюджета за 1951 г. В сравнение с 1950 г. разходите за социално-културни мероприятия нарастват с 13 400 000 000 лв., като общият им обем възлиза на 68 900 000 000 лв.

За народната просвета бюджетът за 1951 г. предвижда 16 400 000 000 лв. Тези средства осигуряват не само разширение на мрежата на просветните учреждения, но и качествено подобрене на работата в тях. Особено заслужава да се отбележи ръстът на професионалните училища, които подготвят средни технически кадри за различните отрасли на народното стопанство. Броят на тези училища нараства от 152 през 1950 г. на 161 през 1951 г., а броят на учениците в тях със 17 179 души. През 1951 г. се предприемат решителни мерки за обезпечаване училищата с необходимия брой квалифицирани учители, във връзка с което учителските институти нарастват от 19 през 1950 г. на 29 през 1951 г., а броят на учащите се в тях — съответно от 9251 на 11 320 души. Общо броят на учащите се в общообразователните и професионалните училища през 1951 г. ще нарасне със 138 160 души, а общият брой на учителите — от 46 806 за 1950 г. на 48 932 за 1951 г.

Грижите за подрастващите поколения са отразени в предвидените по бюджета за 1951 г. средства за подобрене и развитие на детските градини и домове, които нарастват от 4604 през 1950 г. на 4967 през 1951 г., а броят на децата в тях — съответно от 191 599 на 219 512. Нашият народ обича децата и полага големи грижи за тяхното правилно възпитание и укрепване на здравето им, затова толкова по-голямо е неговото възмущение от гнусната постъпка на Титовите бандити, които не само че са подложили на мизерия и изжидане децата на трудещите се в собствената си страна, но дръзнаха да търгуват с живота на децата на гръцките демократични борци. Невинните гръцки деца, избягали към Югославия с надежда, че там ще се спасят, сега се предават на гръцките монархо-фашисти, най-заклетите врагове на техните бащи и майки, за да бъдат заточени в лагерите на смъртта.

За отношението на Титовата банда към просветата в Югославия говорят фактите за отчайващото материално положение на студентите. Голям брой студенти нощуват по църковите и чаканите на гарите, а дневната им храна не е нищо друго освен едно парче черен хляб. 70% от студентите в Югославия страдат от туберкулоза. Голям брой студенти и професори са изхвърлени от университетите, а други са арестувани и изпратени в затворите и концлагерите.

На много ниско стъпало стои просветата в реакционна Турция. Според съобщенията на турската преса 81% от цялото турско население са неграмотни. От всичко 40 000 села в Турция в повече от 28 000 села няма основни училища, а в 96% от селата, притежаващи училища, има само по един учител. От всичко 2 500 000 деца, подлежащи на обучение, училищата не посещават над 1 000 000.

В Северноамериканските съединени щати за просвета и здравеопазване се отделя само един процент от всички разходи на бюджета.

Голям дял в разходите за социално-културни мероприятия по бюджета за 1951 г. заемат кредитите за опазване здравето на народа, които съставляват кръгло 12 000 000 000 лв. През 1951 г. се дава нов значителен прираст на здравните заведения в страната и се подобрява качеството на обслужването на трудещите се чрез преустройството и реорганизацията на здравната мрежа.

Общият брой на здравните заведения в страната нараства с 14,8%, а броят на леглата в тях — с 14,7%. Най-голям прираст имат здравните заведения за защита на майчинството и детството, които нарастват с 21,3%, и т. н. Броят на учащите се в средните медицински училища нараства над 65,7%.

Тясно свързани с подобряване здравето на народа са и мероприятията по физическата култура и спорта, за които бюджетът за 1951 г. предвижда към 900 млн. лева.

Немалка част от увеличаването на здравните и просветните учреждения през 1951 г. се обуславя от голямото строителство в областта на социално-културните мероприятия. Така от намиращите се в строеж 10 болници 8 ще встъпят в експлоатация. От 4 санаториума, намиращи се в строеж, 3 ще бъдат използвани през 1951 г. 91 здравни дома, намиращи се предимно в селата, ще се открият през 1951 г.

По линията на народната просвета от 168 обекта, намиращи се в строеж, 140 ще бъдат завършени и пуснати в експлоатация, от които 102 в селата.

В областта на комуналното стопанство ще бъде получен също значителен ефект от капиталовложенията през 1951 г. Така например от строящите се 10 бани 6 ще бъдат завършени и пуснати в експлоатация. От 340 обекта за водоснабдяване в 154 ще бъдат положени вече тръби, а 150 обекта ще бъдат изцяло завършени и пуснати в експлоатация.

С бюджета за 1951 г. се прави нова крачка напред по пътя на укрепване бюджетите на народните съвети. Така, начинаей от 1 януари 1951 г., се предават за финансиране от бюджетите на народните съвети такива значителни социално-културни мероприятия, като общообразователните гимназии и училища, търговските, индустриалните, механо-техническите, стопанските и други професионални гимназии и училища, болници, санаториуми, преванториуми, институти и училища за среден медицински персонал и т. н.

Едновременно с предаването на нови мероприятия на народните съвети се провеждат и нови приходни източници и се засили субсидията на техните бюджети от републиканския бюджет в размер до 15,6 млрд. лв.

Правителството на Народната република България неуклонно провежда политика на намаление разходите за управление. В това отношение през 1950 г. се предприеха редица мерки, в резултат на което относителният дял на разходите за управление по бюджета за 1951 г. се намалява с 2,1%. Това обаче не значи, че задачата по отношение на административно-управленческите разходи е изпълнена. През 1951 г. този въпрос ще бъде също в центъра на вниманието на Правителството, докато не се отстранят излишествата и се създаде гъвкав социалистически държавен апарат, който да работи като механизма на добър часовник.

Другарки и другари народни представители! От изложеното дотук се вижда, че пред единния бюджет на Народната република България за 1951 г. предстоят огромни задачи по финансирането на народното стопанство, социално-културните мероприятия и отбраната на страната. За изпълнението на тия важни задачи бюджетът обезпечаваше необходимите средства, даже с едно превишение приходите над разходите от 3,8 млрд. лв. Следователно бюджетът за 1951 г. обезпечаваше едновременно и по-нататъшното укрепване на паричното обръщение, а с това и стабилността на лева.

По-горе бе очертана ролята на финансовите органи за мобилизирането на средствата и задачите на стопанските ръководители по изпълнението на производствените и финансовите планове на предприятията. Доколкото по-голямата част от приходите са свързани с народното стопанство, тяхното изпълнение се намира до голяма степен в зависимост от външното напълнение на финансовата дейност на стопанските предприятия. В тази насока особено важна роля трябва да изиграят Българска народна банка и Българска инвестиционна банка. През 1950 г. се сложи начало на преустройството на работата на тия два важни института с оглед обезпечаването на действителен контрол чрез лева върху изпълнението на производствено-финансовите и търговско-финансовите планове на предприятията. Въвежда се кредитният и касовият план, с които се пристъпва към внедряване на плановете в кредитирането на стопанските предприятия. Приложени се Наредбата за плащанията, чрез която се подобри платежната дисциплина между предприятията. Установи се контрол върху разходването на фонда на работната заплата. Провеждането на контрола върху лимитното строителство в изпълнение на 5-то постановление на Министерския съвет и Наредбата за извънлимитните капиталовложения създадоха сериозни предпоставки за въвеждането на здрав контрол при разходване на средствата, предназначени за строителството.

Трябва да се каже, че Българската народна банка и Българската инвестиционна банка, задачите на които е да контролират правилното използване на средствата в предприятията, не въздействуват в достатъчна степен за укрепване икономиката и финансите на предприятията, за ускоряване разплащанията в народното стопанство и подобряване използването на оборотните средства. Така Българската народна банка отпуска в редица случаи кредити на държавните и кооперативните предприятия без предварително определяне начина на ползуването и сроковете за връщането им в съответствие с производствено-финансовите и търговско-финансовите планове. Не се е провеждал достатъчно ефикасен контрол върху целевото използване на собствените и заемните оборотни средства на предприятията, което е довело до отклонение на оборотни средства в инвестиции, в дебитори, в загуби и др. Така например клонът на държавното търговско предприятие „Месоцентра“ в Михайловград е отклонил в инвестиции, загуби, дебиторни вземания, подотчетни лица и други към 52 млн. лв., поради което задълженията към банката са останали без покритие.

Контролът върху строителството, осъществяван от Българската инвестиционна банка, в редица случаи все още носи повърхностен характер, поради което много нарушения и излишества остават неоткрити и неотстранени.

Българската инвестиционна банка трябва да мобилизира отгоре до долу своите органи, да преустрои формата, метода и качеството на контролната работа и да поведе решителна борба с излишествата, пръсканията на средствата, безстопанственото отношение към материалите и лошото използване на механизмите и работната ръка.

Налага се да се усили контролът за използване на материалите и парични средства в народното стопанство и от страна на Министерството на финансите в лицето на неговите контролни органи, а също така и от ведомствения контрол, за организацията на който Правителството предприема мерки. През 1950 г. въз основа на съветския опит се извърши структурно преустройство на контролно-ревизионния апарат при Министерството на финансите и се направи крачка напред към подобрене качеството на ревизионната работа. Направеното в тази насока е все още недостатъчно. Контролно-ревизионните органи още не са

достигнали такъв уroveň на работата, при който те биха могли не само да сигнализират за отделни нарушения на финансовата дисциплина и други неприяности, но и да се стремят към тяхната ликвидация, да предотвратяват нарушенията, да набелязват необходимите мерки за укрепване на финансовото стопанство. Нужни са още много усилия за подобряване качеството на контролната работа. Нужно е и ръководителите на министерствата и ведомствата, на стопанските организации и предприятия, на народните съвети да засилят вниманието си към въпроса за финансовия контрол, да поведат решителна борба за финансова дисциплина и строг режим на икономии.

Другарки и другари народни представители! Ние гласувахме Закона за мира, с който се дава израз на непреклонната воля на нашия народ да участва неотстъпно и с още по-голяма енергия във великото движение на мира срещу подпалвачите на нова война — англо-американските империалисти, които преминаха от подготовка на нова война към пряка агресия.

Предложеният за одобрение от Народното събрание бюджет на Народната република България за 1951 г. е в пълно съответствие с мирната политика на нашето Правителство и с героичните усилия на трудещите се в нашата страна чрез мирен и съзидателен труд да изградят своя икономически и културен разцвет.

Изпълнението на народностопанския план и бюджета за 1951 г. ще укрепят още повече нашата Народна република България и ще я направят още по-деен и здрав борец в движението за мир, което непрестанно се разширява и засилва. За да стане непреодолима преграда по пътя за осъществяване престъпните планове на подпалвачите на нова война. Миротлюбивите народи, сплотени чрез единство на волята и действията в могъщия организиран фронт на привържениците на мира в целия свят, са в състояние да осуетят авантюристичните и човеконенавистническите планове на империалистите. Включването на великия китайски народ в лагера на мира представлява крупна победа на свободотлюбивите народи в борбата за траен мир в целия свят. Бъдещето принадлежи на лагера на мира и демокрацията, ръководен от великия Съветски съюз.

Нашият народ заедно със стотиците милиони борци за мир от целия свят следи с дълбока симпатия и съчувствие героичната борба на свободотлюбивия корейски народ срещу американските интервенти. Корейският народ, подкрепян от световното движение за мир, води успешно свещена отечествена война и неминуемо ще я доведе до пълна победа. Делото на корейския народ е право дело и то ще победи.

Другарки и другари народни представители! Считаю за необходимо да подчертая, че укрепвайки с всички сили икономи-

ческата и културна мощ на нашата страна, ние нито за миг не трябва да забравяме попълзновенията на международната реакция. В това отношение ние трябва да помним указанията на др. Сталин, отправени още в 1946 г. към съветския народ:

„Разгъвайки мирното социалистическо строителство, ние нито за минута не трябва да забравяме за попълзновенията на международната реакция, която подготвя планове за нова война.

Необходимо е да помним указанията на великия Ленин за това, че минавайки към мирен труд, трябва постоянно да бъдем нащрек, да лазим като зеницата на околото си въоръжените сили и отбранителната способност на нашата страна.“

Завършвайки, трябва да подчертая, че не може да има никакво съмнение в това, че трудещите се в нашата страна, сплотени около Българската комунистическа партия и народното Правителство начело с любимия ръководител на Партията и Правителството, верния и последователен продължител на делото на безсмъртния Георги Димитров — др. Вълко Червенков, ще направят всичко необходимо, за да превърнат народностопанския план и бюджета за 1951 г. в живо дело и ще вложат всичките си сили по пътя към изграждането на социализма. (Продължителни ръкопляскания)

Гаранция за това са преди всичко неопенимата и непрекъснатата помощ, която нашата страна получава от братския Съветски съюз и лично от нашия вожд и учител, нашия покровител великия Йосиф Висарионович Сталин. (Всички стават прави и с много продължителни и бурни ръкопляскания устройват овация в чест на Сталин)

Председателстващ Илия Радков: Другарки и другари народни представители! Тъй като по законопроекта за бюджета на Народната република България са записани доста народни представители и министри, които желаят да се изкажат, и за да им се даде възможност да проучат основно изложението на министъра на финансите, Бюрото на Народното събрание предлага днешното заседание да приключи, а утрешното заседание да стане в 15 часа със следния дневен ред:

Разисквания по законопроекта за бюджета на Народната република България за 1951 г.

Има ли други предложения? — Няма.

Тия народни представители, които са съгласни с така предложения дневен ред, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраният приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 16 ч. и 10 м.)

Подпредседател: **Илия Радков**

Секретари: **Руска Варадинова**
Господин Желепов

Началник на стенографското отделение: **В. Йонков**